

travelbook

Austria

Bezdroża

ERGO
HESTIA

Autor przewodnika: Jakub Michał Pawłowski

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja: Jacek Okarmus, Barbara Sikora

Koordinacja techniczna: Miron Kokosiński

Skład i fotoedycja: Dawid Kwoka | DAKA – Studio Graficzne

Opracowanie kartograficzne:

Grzegorz Marchut (miniatlas Wiednia), Rafał Bletek, Krzysztof Trojan

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Okładka: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz Helion SA dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz Helion SA nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beaut1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-6441-7

Copyright © Helion SA, 2020

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Spis treści

ATRAKCJE AUSTRII	7
INFORMACJE PRAKTYCZNE	11
PRZED WYJAZDEM	12
Wybór czasu podróży	12
Źródła informacji	12
Formalności	13
DOJAZD	15
Podróż samolotem	15
Podróż samochodem	15
Podróż koleją	15
Podróż autobusem	15
NA MIEJSCU	16
Podróżowanie po Austrii	16
Zwiedzanie	16
Noclegi	18
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	19
ZAMIAST WSTĘPU	20
RZUT OKA NA AUSTRIĘ	21
HISTORIA	23
KULTURA I SZTUKA	28
KUCHNIA	35
WIEDŃ	37
WIEDŃ HABSBUURGÓW	47
WIEDŃ SECESYJNY	59
WIEDŃ MUZYCZNY	63
WIEDŃ WSPÓŁCZESNY	65
WIEDŃ MNIEJ ZNANY	67
DOLNA AUSTRIA	71
SANKT PÖLTEN	72
KLASZTOR KLOSTERNEUBURG	76

PETRONELL-CARNUNTUM	78
DOLINA WACHAU	80
Krems	80
Mautern an der Donau	83
Dürnstein	84
Zamek Aggstein	86
Melk	86
Pöchlarn	88
Zamek Artstetten	89
Tulln an der Donau	90
WIENER NEUSTADT	93
BADEN BEI WIEN	95
GMÜND	100
 GÓRNA AUSTRIA	 103
LINZ	104
STEYR	114
ENNS	118
KLASZTOR KREMSMÜNSTER	119
ALTHEIM	122
REGION MÜHLVIERTER	123
WELS	128
GÓRNOAUSTRIACKI SALZKAMMERGUT	130
SCHÄRDING	132
 BURGENLAND	 133
EISENSTADT	134
OKOLICE EISENSTADT I JEZIORA NEZYDERSKIEGO	140
GÜSSING	146
 STYRIA	 149
GRAZ	150
AUSSEERLAND	165
OPACTWO ADMONT	167
ZELTWEG	168
MURAU	170
MARIAZELL	174

PÖLLAU	176
HARTBERG	179
LEIBNITZ	182
ZAMEK DEUTSCHLANDSBERG	184

KARYNTIA	185
KLAGENFURT AM WÖRTHERRSEE	186
FERLACH	196
VILLACH	197
SANKT VEIT AN DER GLAN	200
METNITZ	203
BAD KLEINKIRCHHEIM	204
FRIESACH	207
SANKT PAUL IM LAVANTTAL	210

KRAJ SALZBURSKI	211
SALZBURG	212
HALLEIN	223
LEOGANG	225
BISCHOFSHOFEN	229
LUNGAU	234

TYROL	239
INNSBRUCK	240
SCHWAZ	254
STAMS	258
KITZBÜHEL	260
LANDECK	264
LIENZ	266
INDEKS	268

Legenda

	Świątynia rzymskokatolicka, protestancka		Stacja metra U-Bahn
	Cerkiew prawosławna, unicka		Stacja kolejki S-Bahn
	Synagoga, inny obiekt związany z kulturą żydowską		Obiekt noclegowy (dowolnego typu)
	Meczet, inny obiekt związany z kulturą muzułmańską		Obiekt gastronomiczny (dowolnego typu)
	Świecki obiekt zabytkowy		Kawiarnia, cukiernia
	Pomnik, fontanna, mała architektura		Targ, bazar
	Ruina trwała, obiekt archeologiczny		Poczta
	Muzeum, galeria		Ośrodek zdrowia, szpital
	Obiekt użyteczności publicznej		Policja
	Inna atrakcja		Teatr
	Atrakcja przyrodnicza		Sala koncertowa, opera, klub muzyczny
	Punkt informacji turystycznej		Biblioteka, księgarnia
	Dworzec kolejowy		Punkt widokowy
	Dworzec autobusowy		Inny obiekt
	Parking		Kąpielisko, basen

Spis map

Wiedeń – centrum	przednia okładka
Wiedeń (miniatlas)	38–45
Wiedeń – pałac Schönbrunn	56–57
Linz	107
Eisenstadt	136–137
Graz	152–153
Klagenfurt	188
Salzburg	214–215
Innsbruck	242–243
Miniatlas centrum Wiednia (nawigator)	270
Austria	272, tylna okładka

Atrakcje Austrii

ZAMKI I PAŁACE

Hofburg i **pałac Schönbrunn** to punkty obowiązkowe podczas wizyty w Wiedniu – wspólna architektura i imponujące wnętrza, świadczące o potęgze austriackich władców, nikogo nie pozostawią obojętnym. Nie inaczej jest z bajkowym średniowiecznym **zamkiem Liechtenstein** w okolicach Baden. Na uwagę zasługują także **zamek Esterházy** w Eisenstadt, uznawany za najpiękniejszą barokową rezydencję kraju Mozarta, oraz **zamek Eggenberg**, wpisany na listę UNESCO najważniejszy zabytek Grazu. Z kolei **zamek Landskron** w Villach to gratka nie tylko dla miłośników historii i architektury, lecz także dla wielbicieli pięknych widoków i miłośników... ptaków.

Kup książkę

Poleć książkę

UCZTA DLA DUCHA I UMYŚŁU

Austria zachwyca imponującymi rozmiarami i bogatymi w dzieła sztuki sakralnej kościołami i klasztorami. Wiedeńska **katedra św. Szczepana** to największy gotycki kościół w Europie. Bogactwem – przede wszystkim bibliotecznymi zbiorów, w tym cennych białych kruków, mogą się poszczycić **klasztory Klosterneuburg i Melk**, **opactwo Sankt Florian** i **klasztor Kremsmünster**. Wyjątkowym świadkiem historii jest **Nowa Katedra w Linzu**, która słynie z witraży „opowiadających” dzieje narodu i cesarstwa Austrii. Z kolei zwiedzając okolice Grazu, nie można pominąć **kościół w Bärnbach**, przebudowanego wg koncepcji słynącego z ekstrawaganckich realizacji Friedensa Reicha Hundertwassera.

NIE TYLKO TWIERDZE I KOŚCIOŁY

Austria słynie ze wspaniałych zabytków starożytności. Na uwagę zasługuje **rzymskie miasto Carnuntum**, park archeologiczny, który z pewnością zachwyci najmłodszych podróżników. Z kolei miłośnicy tradycyjnego budownictwa i muzeów na świeżym powietrzu powinni zaplanować wizytę w **skansenie w Stübing**, uznawanym za jedno z dziesięciu najważniejszych muzeów ludowych w Europie, a także w **skansenie karyńskim**, najstarszej tego typu placówce w Austrii. Chwil wytchnienia w miłym towarzystwie można poszukać w **Alpenzoo** w Innsbrucku i, rzecz jasna, w austriackich restauracjach – zamawiając wyborny Wiener Schnitzel, i kawiarniach nad filiżanką pysznej kawy.

M JAK MUZEUM

Muzea w Austrii należą do jednych z najlepszych w Europie. W stolicy nie można przegapić **Muzeum Historii Naturalnej** z figurką słynnej Wenus z Willendorfu, **Muzeum Historii Sztuki** z dziełami twórców światowej sławy czy **Pawilonu Secesji**, symbolu modernizmu. Linz szczyci się poświęconym sztuce współczesnej **Muzeum LENTOS**, w którym każdy zwiedzający może przez chwilę być... artystą. W Grazu warto odwiedzić „milego kosmity” – tak mieszkańcy miasta nazywają słynny **Kunsthau**s, oraz absolutnie unikatowe **Universalmuseum Joanneum** poświęcone nauce. Z kolei zwiedzając Salzburg, koniecznie trzeba zajrzeć do **Muzeum Panorama** z... tylko jednym, ale za to gigantycznym obrazem.

Kup książkę

Poleć książkę

PRZYRODNICZE ODKRYCIA

W Austrii nie brakuje atrakcji przyrodniczych. I nie chodzi tu tylko o wysokie **Alpy**, zajmujące dużą część kraju. **Góry Litawskie** zachwycają pięknymi widokami i sprzyjają aktywnemu wypoczynkowi. Nad wodami **Jeziora Nezyderskiego** można odpocząć po intensywnym zwiedzaniu. Wyjątkowym pomnikiem przyrody jest **podziemne jezioro w Hinterbrühl**. Na uwagę bezdyskusyjnie zasługuje **lodowiec Dachstein** z nietuzinkowym lodowym pałacem. Zapierające dech wrażenia zapewnia **Krimmler Wasserfälle**, najwyższy wodospad Austrii. Z kolei na szczycie **Hungerburg** można podziwiać panoramę okolicy i stację kolejki projektu słynnej Zahy Hadid.

Kup książkę

Poleć książkę

Wiedeń

Kup książkę

Poleć książkę

Wiedeń to jedna z najbardziej niezwykłych europejskich metropolii – choć trudno oprzeć się wrażeniu, że znajdująca się na uboczu spraw światowych – tocząca swój nieco ospały żywot w rytmie trudnym do uchwycenia. Czasem jest to rytm walców, czasem dodekafonii, czasem zwykłego techno. Zawsze jest jednak rytmem Wiednia. Tak, wiedeńczycy uwielbiają swoje miasto i według kilku gazетowych rankingów są najszczęśliwsi mieszkańcami globu. Trudno zresztą o bardziej różnorodną mieszankę osobowości: Habsburgowie, Mozart,

Beethoven, Haydn, Mahler, Broch, Freud, Klimt, Schiele, Alban Berg, Arnold Schönberg, Anton Webern, Hermann Nitsch, Romy Schneider, Szymon Wiesenthal – czy coś ich łączy? Thomas Bernhard twierdził, że Austriacy potrzebują reżysera. Czy wiedeńczycy także?

Spacer przez Wiedeń odbędziemy w czterech blokach tematycznych: dwa dni warto zarezerwować na wędrówkę śladami potęgi Habsburgów, pozostałe tematy to secesja, muzyka, nowoczesność i... coś jeszcze.

Wiedeń Habsburgów

★ Kościół św. Karola Boromeusza

Monumentalna świątynia (Kirche hl. Karl Borromäus, Karlskirche) z charakterystyczną eliptyczną kopułą umieszczoną na wysokim tamburze i z dwiema wieżami po bokach, ufundowana przez cesarza Karola VI po ustąpieniu epidemii dżumy w 1713 r. (Karol Boromeusz został patronem świątyni nieprzypadkowo, jest bowiem patronem

miejsc dotkniętych zarazą). Symbolizować miała z jednej strony siłę boskiej opatrzności, z drugiej potęgę domu cesarskiego, wzmocnionego (na niezbyt długo zresztą) zwycięstwem nad Imperium Osmańskim. Ikonaografia świątyni stanowi swoisty manifest programowy barokowego absolutyzmu. W większości almanachów z zakresu historii architektury kościół ukazywany jest jako przykład późnobarokowego arcydzieła. Niewiele w cesarstwie powstanie już takich monumentalnych świątyń (wyjątkiem pozostaje neogotycka katedra w Linzu).

Pomniki dwóch cesarzowych

Tylko dwie austriackie władczynie do dziś wzbudzają spore emocje, i to nie tylko w Austrii: **Maria Teresa** (1717–80) – pierwsza kobieta na tronie Austrii, oraz pochodząca z Bawarii cesarzowa **Elżbieta**. Obie uchodziły za postaci niepospolite, choć ta ostatnia nigdy nie chciała rządzić. Tragicznie zmarła **Elżbieta Wittelsbach** (1837–98) do dziś wzbudza ciepłe uczucia Austriaków. Obie władczynie – pierwsza i ostatnia „matka narodu” – doczekały się w Wiedniu swoich pomników, chętnie odwiedzanych przez turystów. Usadowiona na cokole przodem do Hofburga, a pomiędzy muzeami (a więc symbolicznie między Sztuką a Nauką), cesarzowa Maria Teresa otoczona jest gronem doradców. Statua wyraża dumę domu habsburskiego, i to w czasie głębokich przemian w państwie. Z kolei **pomnik cesarzowej Elżbiety** znajduje się w położonym po drugiej stronie ulicy Volksgarten.

▲ Kościół św. Karola Boromeusza

Autorem projektu świątyni był wybitny architekt austriacki Johann Bernhard Fischer von Erlach. Świątynię wzniesiono na planie elipsy połączonej z krzyżem greckim. Na uwagę zasługuje sześciokolumnowy portyk z trójkątnym tympanonem z rzeźbionymi scenami przedstawiającymi Wiedeń podczas zarazy i wstawiennictwo św. Karola. Dwie figury aniołów ustawione przed portykiem symbolizują Stary i Nowy Testament. Blisko 50-metrowe filary miały być wzorowane na rzymskich kolumnach Trajana i Marka Aureliusza. Od wewnątrz kopułę pokrywają freski wykonane w latach 1725–30 przez Johanna M. Rottmayra, przedstawiające apoteozę św. Karola Boromeusza w otoczeniu alegorii cnót Boskich (wiary, nadziei i miłości).

W ołtarzu głównym znajduje się rzeźbiona scena *Adoracji Trójcy Świętej przez św. Karola Boromeusza* (autorstwa Ferdinanda Brokoffa). W lewym ołtarzu widzimy obraz *Uzdrowienie paralityka* (Daniel Gran), w prawym ołtarzu *Św. Łukasza malującego Madonnę* (Jacob van Schuppen), z kolei w lewej kaplicy bocznej *Wniebowzięcie* (Sebastiano Ricci). Wiedeńczyk Daniel Gran jest autorem jeszcze dwóch dzieł w świątyni: *Św. Elżbiety Portugalskiej* (ołtarz w prawej

kaplicy), *Chrystusa i rzymskiego namiestnika* (lewa kaplica przy wejściu). W ołtarzu kaplicy po prawej stronie zobaczymy dzieło *Chrystus wskrzeszający młodzieńca* (Martino Altomonte). Prawdziwą perełką jest znajdujący się nad chórem wizerunek św. Cecylii z muzykującym aniołem.

★ Muzeum Historii Naturalnej

Imponującą z zewnątrz i bogato zdobioną w środku placówkę **Naturhistorisches Museum Wien**; www.nhm-wien.ac.at; czw.–pn. 9.00–18.30, śr. 9.00–21.00; 12 EUR, ulgowy 7–10 EUR udostępniono publiczności w 1889 r. Dekoracje fasady nawiązywać miały do sił przyrody i zarazem postępu naukowego. Na kopule budynku widać rzeźbę przedstawiającą boga Heliosa; z kolei na głównej klatce schodowej wisi portret cesarza Franciszka I Lotaryńskiego – wielkiego kolekcjonera obiektów naukowych. W muzeum znajduje się oszałamiająca kolekcja minerałów z Ziemi i z kosmosu (bazalt z Księżycy), kilkanaście sal dokumentujących fazy procesu ewolucji, ze szkieletami, mapami i bogatą oprawą multimedialną. Ponadto figurka

słynnej Wenus z Willendorfu (zob. ramka, s. 23) i kolekcja ok. 40 tys. czaszek.

★ Muzeum Historii Sztuki

Otwarte w 1891 r. Muzeum Historii Sztuki

📍 **Kunsthistorisches Museum Wien**; www.khm.at; wt.–śr., pt.–nd. 10.00–18.00, czw. 10.00–21.00; 16 EUR, ulgowy 12 EUR, **polecany bilet łączony, np. z Muzeum Leopolda** stanowi jedną z największych kolekcji dzieł sztuki (w tym malarstwa) na świecie i zarazem jeden z najbardziej kunsztownych gmachów wystawowych, w którym neorenesansowa bryła łączy się z neobarokowymi liniami wnętrza.

Przy schodach głównego wejścia na piętra stoi rzeźba *Tezeusz zabijający centaurę* Antonia Canovy, a jednym ze znaków rozpoznawczych muzeum jest *Dawid z głową zabitego Goliata* Caravaggia. Wśród zgromadzonych dzieł są płótna m.in.: Tintoretta (sala XV), Tycjana (sala V), Rubensa (sala XIII), Bruegla Starszego (sala X; zgromadzono w niej arcydzieła tej miary co *Wieża Babel*, *Chłopskie wesele*, *Mysliwi na śniegu*, *Dziecięce zabawy* i *Droga krzyżowa*), Vermeera (sala XIX), Velázquez

(sala XII), Holbeina, Rembrandta (sala XVII; m.in. słynne autoportrety: „duży” z 1652 r. i „mały” z 1657 r.), a także okazała kolekcja rzeźb i monet.

W muzeum zobaczymy też słynne dziecięce portrety Habsburgów. Los tych pozabawionych dzieciństwa arcyksiążąt został precyzyjnie zaplanowany, a małżeństwa w rodzinie przesądziły o smutnym finale, zwłaszcza hiszpańskiej gałęzi rodu. Na portretach dzieci zdają się świadome czekającego je losu. W sali można m.in. zobaczyć portret infantki Małgorzaty Teresy – żony cesarza Leopolda I, który był jej wujem. Zmarła w połogu w wieku 22 lat.

Heldenplatz

Na plac Bohaterów (Heldenplatz) wchodzimy przez **Bramę Zamkową** (Burgtor), wzniesioną w 1824 r. dla upamiętnienia ostatecznego zwycięstwa nad wojskami napoleońskimi. Oba miejsca nieodłącznie wiążą się z postacią ostatniego cesarza rzymskiego narodu niemieckiego (jako Franciszek II) i pierwszego (od 1806 r.) cesarza Austrii. Na fasadzie od strony obwodnicy widnieją dwie połączone inskrypcje:

„FRANCISCVS I IMPERATOR AVSTRIÆ MDCC-CXXIV” i „LAVRVM MILITIBVS LAVRO DIGNIS MDCCCCXVI” („Chwalcie żołnierzy, którzy zasługują na pochwałę”). Z kolei na froncie od strony placu Bohaterów: „IVSTITIA REGNORVM FVNDAMENTVM” („Sprawiedliwość jest podstawą rządów”), motto cesarza Austrii Franciszka I.

Plac stanowił miał centralny punkt Kaiserforum. Projektu nigdy nie zrealizowano, a obecny kształt placu (i będący częścią zamku park – Volksgarten) Wiedeń zawdzięcza architektom cesarza Franciszka Józefa i budowie obwodnicy miejskiej (Ringstraße). Semperowi udało się przeprowadzić jedynie budowę znajdującego się nieopodal teatru (Burgtheater), pełniącego obecnie funkcję sceny narodowej. Obok Franciszka I plac posiada jeszcze kilku bohaterów, stoją tu m.in. pomniki konne dwóch wybitnych wodzów: cesarskiego brata – arcyksięcia Karola Ludwika i księcia Eugeniusza Sabaudzkiego (zaprojektowane przez Antona Dominika Fernkorna z cokołami Eduarda van der Nuelle). Co ważne, oba odsłonięto w okresie dotkliwych austriackich klęsk militarnych (1860,

1865), co miało nieco poprawić nastroje społeczne i ratować zanikającą narodową dumę.

★ Hofburg

Imponujący Hofburg www.hofburg-wien.at; IX–VI 9.00–17.30, VII–VIII 9.00–18.00; 14 EUR, ulgowy 7–10 EUR, warto pomyśleć o zakupieniu Sissi Ticket, umożliwiającego zwiedzanie Hofburga i pałacu Schönbrunn to wiedeńska, głównie jesienno-zimowa rezydencja cesarska, pełniąca także funkcję oficjalnej siedziby władcy. Ogromny kompleks budowli i placów, składający się w istocie z kilku niezależnych i powstałych w różnych okresach budowli: Schweizerhof, Alte Burg, Stallburg, Leopoldinischer Trakt, Kanzlei, Neue Hofburg. Zręby dzisiejszego zamku istniały już za czasów pierwszego koronowanego Habsburga – Rudolfa I (króla niemieckiego w latach 1273–91). Ostatnim mieszkańcem Hofburga był cesarz Karol I (do 1918 r.).

Najstarszą częścią zamku Hofburg są pozostałości starej twierdzy, w tym Schweizerhof (Dziedziniec Szwajcarski, XIII w.), połączony bramą z 1552 r. z największym

▼ Michaelerplatz, brama i kościół św. Michała

Kup książkę

Poleć książkę

zamkowym placem – In der Burg ze słynnym pomnikiem cesarza Franciszka I. Bramę obowiązkowo należy zobaczyć, jako że stanowi rzadki w Wiedniu przykład architektury renesansowej. W skrzydle dawnej twierdzy mieści się skarbiec cesarstwa, w którym przechowywane są klejnoty koronne (w tym cesarskie korony) oraz kaplica pałacowa z 1449 r.

Naprzeciw Schweizerhofu stoi **Amalienburg** – po śmierci cesarza Józefa I Habsburga rezydencja jego żony, cesarzowej Wilhelminy Amalii Brunswickiej. Ostatnią mieszkanką pałacu była cesarzowa Elżbieta Wittelsbach, nie może zatem dziwić, że urządzono tu Sisi-Museum.

W barokowym **skrzydle Leopolda** (Leopoldinischer Trakt) mieszkała m.in. cesarzowa Maria Teresa, obecnie to siedziba prezydenta Austrii. Godne uwagi są liczne późnobarokowe przebudowy zamku autorstwa Johanna i jego syna Josepha von Erlach oraz Johanna Lukasa von Hildebrandta, którym obecny kształt zawdzięczają: Austriacka Biblioteka Narodowa (dawniej Biblioteka Sądowa), Kancelaria Cesarstwa, Zimowa Szkoła

Jeździecka i Sale Balowe (Redoutensäle). W tych ostatnich koncertował m.in. Niccolò Paganini. W 1806 r. kancelarię przekształcono w apartamenty cesarskie, w których mieszkał m.in. Franciszek Józef I. Także wówczas Louis Montoyer zbudował wspaniałą Salę Ceremonii. Dopiero na początku XX w. powstaje z kolei Nowy Hofburg (Neue Hofburg).

Podczas wizyty w Hofburgu nie można pominąć słynnej **Sali Paradnej** (Prunksaal), siedziby **Austriackiej Biblioteki Narodowej**. Początkowo książki biblioteki dworskiej przechowywano w wiedeńskim klasztorze Minorytów, później, od 1630 r., w Hofburgu. Pierwszy gmach cesarskiej biblioteki uległ zniszczeniu podczas tureckiego oblężenia. Dzisiejszy gmach powstał z polecenia ojca Marii Teresy – cesarza Karol VI, a projektantem był Johann Bernhard Fischer von Erlach, którego po śmierci zastąpił jego syn – Joseph Emanuel. Budynek jest bogato zdobiony z zewnątrz (nad głównym wejściem znajduje się charakterystyczna grupa rzeźb Lorenza Mattiello, przedstawiająca jadącą w kwadrydze Minerwę, triumfującą nad Zazdrością i Ignorancją), a Sala Paradna po prostu zapiera dech w piersiach. Podziw budzą już same wymiary: 78 m długości, 14 m szerokości i prawie 20 m wysokości. Kopuła budynku wypełniona jest freskami Daniela Grana, w tym **apoteozą cesarza Karola VI** otoczonego swoistym programem Habsburskich cnót w postaci niezliczonych alegorii. W centralnym punkcie sali znajduje się także **posąg Karola VI** autorstwa Antonia Corradiniego.

Kościół Augustianów

Kościół Augustianów (Augustinerkirche, Augustinerstraße 3), przylegający do zabudowań Hofburga, pierwotnie gotycki, trzynawowy, pełnił funkcję kościoła dworskiego. Jak wiele austriackich świątyń w XVII w.

Kup książkę

Poleć książkę

Linz

Nazwę Lentia (celt. *lentia* – łódź) nadali swemu oppidum Celtowie, później nazwę tę przejęli Rzymianie (w 410 r. Lentia po raz pierwszy pojawia się w rzymskim tekście). W czasach rzymskich była tu osada cywilna, później stacjonował garnizon. Miasto zostało ufortyfikowane w VI w. przez Bawarczyków, by mogło oprzeć się najazdom Awarów i Słowian, potem także Węgrów. Pod zwierzchnictwem Babenbergów w 1230 r. Linz otrzymał prawa miejskie. W 1490 r. formalnie został stolicą Górnej Austrii (jednak *de facto* książęta górnoaustriaccy rządili z Wiednia), a siedzibą biskupstwa stał się dopiero za Józefa II.

26 maja 1521 r. w Linzu odbył się jeden z najważniejszych ślubów ówczesnego świata: arcyksiążę Ferdynand (będący także infantem hiszpańskim) poślubił księżniczkę Annę Jagiellonkę. Dzień wcześniej z okazji uroczystości weselnych na Hauptplatz odbył się legendarny turniej rycerski, którego zwycięzcą został Sebastian von Lossenstein. Scenę uwieczniono w słynnym

Oknie Linzu (zob. ramka, s. 105) w Nowej Katedrze. Przeciwnikiem zwycięzcy był rycerz hiszpański. Wszystko odbywało się wymownie w niedzielę Świętej Trójcy. Tłem wydarzenia była obraz, jakiej dumny Hiszpan dopuścił się względem rycerstwa niemieckiego. Dzielny rycerz austriacki stał się bohaterem narodowym.

W 1645 r. Linz ucierpiał w wyniku wojny napoleońskiej. W 1684 r., tuż po zwycięskiej obronie Wiednia, w mieście zawiązała się tzw. **Liga Święta** – sojusz Cesarstwa Rzymskiego, Państwa Kościelnego, Wenecji i Rzeczypospolitej, skierowany przeciwko Turcji i chanom tatarskim. Wielkim sukcesem dyplomatycznym było zwerbowanie do ligi Carstwa Rosyjskiego w 1686 w. Liga funkcjonowała do pokoju w Karłowicach (1699).

Na początku XIX w. arcyksiążę Maksymilian kazał ufortyfikować Linz (Turmbefestigung Linz) – niektóre z 32 budowli obronnych zachowały się do dziś. W latach 1825–32 zbudowano tu pierwszą europejską kolej konną, łączącą Linz z odległymi

Okno Linzu

Słynne **Okno Linzu** przedstawia miasto, katedrę i górującą nad nimi Maryję, a także wiele znakomitych postaci: u góry po lewej stronie widnieje św. Seweryn (jeden z patronów Austrii), u dołu cesarz Fryderyk III, obok zaś rozgrywa się niezwykła scena: cesarz Maksymilian składa laur na głowie zwycięzcy konkursu poetyckiego. Znajdujemy tu też „ślad polski”: obok cesarza Ferdynanda stoi polska królowna **Anna Jagiellonka** poślubiona przezeń właśnie w Linzu. Wśród postaci rozpoznajemy też zwycięzcę turnieju rycerskiego urządzonego na cześć młodej pary – Sebastiana von Losensteina. Na witrażu dostrzeżemy też **Johannesa Keplera**, a z lewej strony **Antona Brucknera** i **Ludwiga van Beethovena** (którego brat miał w Linzu aptekę).

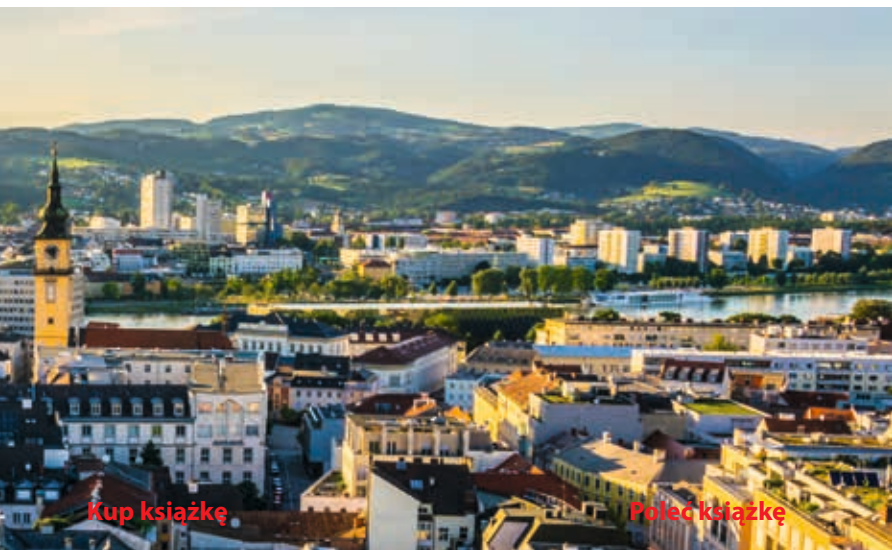
o 100 km Budziejowicami. W 1837 r. do Linzu przy płynął Dunajem pierwszy parowiec.

WARTO ZOBACZYĆ

★ Nowa Katedra

Zwiedzanie Linzu rozpoczynamy od wizyty w Neuer Dom **❶ Mariä-Empfängnis-Dom**, Mariendom; Herrenstraße 26; www.dioezese-linz.at/mariendom; przy wejściu warto zaopatrzyć się w broszurę w języku polskim, która stanowi przejrzysty przewodnik po świątyni, w tym – po witrażach; we wnętrzu jest kilka elektronicznych mapek

świętyni ze szczegółowymi informacjami. Ta przepiękna neogotycka budowla – będąca największą świątynią w Austrii (może pomieścić do 20 tys. wiernych!) – miała swojego pecha. Nie dosyć, że od położenia kamienia węgielnego (1862) do jej konsekracji (1924) minęło ponad 60 lat, to na domiar złego ambitne plany architektów studzone były przez tradycję i hierarchów z Wiednia: katedra Mariacka nie mogła mieć wieży wyższej od stołecznej bazyliki św. Szczepana. Jednak to właśnie Nowa Katedra ma szczególne walory, by opowiedzieć burzliwą i fascynującą historię cesarstwa.

Kup książkę

Poleć książkę

Obok imponującej bryły i wież, klarownego, przejrzystego, uporządkowanego wnętrza, posiada unikatowe witraże, które tworzą swoiste „przystanki historii”, łącząc to, co nadprzyrodzone, z tym, co ziemskie. Warto więc w tym właśnie miejscu zacząć podróż przez wytworny Linz i odbyć niecodzienną lekcję historii, podaną w atrakcyjny wizualnie sposób.

Nad świątynią góruje wieża (134,5 m), nad wejściem głównym (północny portal) dostrzeżemy dar cesarza Franciszka Józefa I – figury św.św. Piotra i Pawła. We wnętrzu zachwycają wysokie okna z witrażami i rozety. Wysoko posadowiony jest także sam chór, otoczony wianuszkami kaplic.

Na imponujących **witrażach** zapisana jest historia powstania świątyni, Linzu oraz dzieje narodu i cesarstwa. W 1. oknie (prawa strona) zobaczymy akt położenia kamienia węgielnego, na oknie 5. Matkę Bożą z Lourdes, na 6. tradycyjną procesję Bożego Ciała w Traunkirchen. Wzruszające jest okno 8. (pierwsze od lewej) przedstawiające przyjęcie przez bp. Rudigiera ostatniego namaszczenia. Są także okna związane z historią regionu: Steyr (18. po

lewej), Kremsmünster (52., transept, po prawej). Historię powszechną Świętego Cesarstwa Rzymskiego rozpoczyna okno przedstawiające procesję pokutną cesarza Karola Wielkiego do bazyliki w Enns-Lorch (16. po prawej). Historii Austrii poświęcone są szczególnie dwa okna: **Okno Linzu** (12. po prawej) i **Okno Cesarzkie** (49., transept, po prawej). W Oknie Cesarzkim dostrzeżemy unikatową scenę: modlącego się w Bad Ischl cesarza Franciszka Józefa I, a po obu jego bokach arcyksiążąt: Franciszka Ferdynanda (bratanek cesarza, po lewej) i Karola (wnuk stryjeczny, po prawej). Ten ostatni uwieczniony jest także wraz ze swoją żoną Zytą podczas pielgrzymki do Mariazell (19. okno po prawej) tuż przed cesarską koronacją. Wymowne jest także **Okno Wojenne** (54., transept, po prawej), na którym pod symbolami militarnymi ukazano siedem grzechów głównych.

Absolutnym unikatem świątyni jest **Turneremit** – pustelnia (erem) w wieży katedralnej, zaaranżowana w ramach programu Linz – Europejska Stolica Kultury 2009. Celę może wynająć każdy potrzebujący samotnej kontemplacji i wyciszenia.

Klagenfurt am Wörthersee

Na zwiedzanie Klagenfurtu warto przeznaczyć dwa dni, a kolejne dwa – na wypad do ciekawych miejsc w okolicy miasta. Stolica Karyntii obfituje zarówno w zabytki, jak i godne uwagi przybytki sztuki i instytucje kultury. Z dziećmi można odwiedzić park miniatur Minimundus i zjeść deser w krainie Harry'ego Pottera (Phoenix Book Café). Obowiązkowym punktem zwiedzania Klagenfurtu jest Wörthersee – piękne, o śródziemnomorskiej barwie, największe pod względem powierzchni jezioro Karyntii, nad którym znajdziemy ośrodek turystyki, przystań i park. Dla ułatwienia turystyki na obszarze wokół jeziora ustanowiono specjalny karnet – Wörthersee Card (zob. www.woerthersee.com).

WARTO ZOBACZYĆ

Katedra św.św. Piotra i Pawła

Świątynię (Dom- und Stadtpfarrkirche Hll. Petrus und Paulus, Lidmanskysgasse 14)

wzniesiono w 1581 r. dla protestantów (do dziś pozostaje ona największym kościołem wybudowanym w Austrii przez ewangelików); od razu stała się ważnym centrum reformacji w regionie (tu nauki swe głosił słynny pastor Martin Knorr). W okresie kontrreformacji, w 1600 r., kościół został oficjalnie zamknięty, a w 1604 r. przekazany jezuitom. Po kasacji zakonu (1773) biskup diecezji Gurk podniósł świątynię w 1787 r. do rangi katedry.

Nietypowa bryła kościoła, wtłoczona pomiędzy sąsiednie budynki, sprawia wrażenie budowli świeckiej. Wewnątrz warto przyrzeć się sztukateriom (najstarsze z 1660 r.) i zbliżyć się do ołtarza głównego, na którym znajdziemy aż dwa dzieła malarskie. Górny obraz poświęcony jest Trójcy Świętej, dolny – namalowany w 1752 r. przez Daniela Grana – podejmuje temat męczeństwa patronów świątyni. Uderzają wizerunki unoszących się w chmurach aniołów z atrybutami świętych i niewiasta symbolizująca Kościół. Jezuckim śladem w świątyni jest kaplica Ignacego Loyoli z malowidłem samego Paula Trogera.

Klagenfurcki smok

Fantasmagoryczna, ważąca ponoć 6 ton rzeźba smoka została przetransportowana na klagenfurcki rynek w 1593 r. przez 300 żołnierzy. Kamień pochodził z okolicy, a potwora wykuto z jednego bloku. Bestia ma rozwartą paszczę, z której wypływa woda. Szczególnie oryginalny jest jego ciekawie wygięty ogon. Styl pomnika także jest unikatowy, widać w nim cechy zarówno antyczne, jak i późnego renesansu, a nawet manieryzmu. Samą fontannę (wyraźnie barokową) dodano dopiero w 1624 r., dziesięć lat później zamontowano kratę z kutego żelaza z kwiatami i renesansowym herbem burgrabiów i prowincji.

Wewnątrz znajduje się także grobowa kaplica magnackiej rodziny Orsinich-Rosenbergów. Jedną z perełek świątyni jest rzeźbiona apoteoza popularnego w Austrii świętego – Jana Nepomucena na północnej ścianie naprzeciwko ambony. Dzieło wykonał Josef Ferdinand Fromiller w 1736 r.

Na dziedzińcu stoi pomnik jednej z patronek Karyntii – św. Emmy – autorstwa Herbera Unterbergera.

Neuer Platz

Na Neuer Platz stoją dwa oryginalne dzieła rzeźbiarskie: **Lindwurmbrunnen** – fontanna z wielkim smokiem i Herkulesem, oraz **pomnik cesarzowej Marii Teresy** autorstwa Franza Pönnigera, odsłonięty przez

arcyksięcia Rudolfa w 1873 r. (zastąpił on ołowiany monument z 1765 r. przetopiony ponoć na potrzeby wojska). Smok pochodzi z końca XVI w., a rzeźbę walczącego z nim Herkulesa dodano w 1636 r. Wąsaty heros zmniejsza nieco „heraldyczny efekt” dzieła (na cokole umieszczone są herby), jednak sens kompozycji koresponduje z mitem założycielskim miasta: smoka zabili wszak dzielni ludzie.

Kiedy stawiano pomnik cesarzowej (1873) wymowa polityczna tego aktu musiała być jasna, habsburskie imperium chyliło się bowiem ku upadkowi. Z tęsknotą wracano zatem do ostatniego momentu świetności – reformatorskich rządów Marii Teresy, poskramiającej europejskie „smoki” (albo równie jak ona groźne).

krzyżowo kaplice boczne z barokowymi oknami lunetowymi.

Freski na chórze, przypisywane najważniejszemu malarzowi barokowemu Karyntii – **Josefowi Ferdinandowi Fromillerowi**, miały być ostatnim dziełem artysty. Przedstawiają alegorycznie władze miasta, prowincji i Austrii w obecności Trójcy Świętej i patrona – św. Idziego. Po prawej stronie widnieją motywy choroby, wojny, herezji i śmierci.

Centralnym obrazem świątyni jest wizerunek św. Idziego, stworzony w 1784 r. przez Josefa Antona Cusettiego. Święty, przedstawiony z łąką, głosi Dobrą Nowinę i pomaga biednym, wymownie wskazując na Trójkę Świętą. Nad marmurowym ołtarzem z 1720 r. można zobaczyć cudowny wizerunek koronowanego Zbawiciela, który jest szczególnie czczony podczas Wielkiego Postu. Z kolei nad strychem organowym znajduje się obraz przedstawiający króla Dawida tańczącego z harfą przed Arką Przymierza.

Ołtarz św. Barbary ukazuje ją z wieżą i kielichem. W samym ołtarzu umieszczony jest wizerunek św. Cecylii grającej na organach. W grupie zostali ukazani święci: Jan

Chrzciel, Katarzyna ze Sieny, Franciszek Ksawery i Ignacy Loyola. Ścianę zachodnią ozdabia tryptyk Valentina Omana. Z kolei w kaplicy Zimowej (południowa strona świątyni) podziwiać możemy dzieło słynnego artysty Ernsta Fuchsa z motywami z Apokalipsy św. Jana.

Landhaus

Landhaus to renesansowy budynek wzniesiony w latach 1574–94, siedziba władz Karyntii i Muzeum Krajowego. Najbardziej znaną jego częścią jest **Wielka Sala Herbowa** 📍 **Großer Wappensaal**; www.landmuseum.ktn.gv.at, 1 IV–26 X pn.–pt. 9.00–16.00, sb. 9.00–14.00, 27 X–31 III wt.–pt. 9.00–16.00, sb. 9.00–14.00, ostatnie wejście: 15.30, sb. 13.30; 4 EUR, ulgowy 2–3 EUR znajdująca się na 1. piętrze zachodniego skrzydła. Sala (o wymiarach 23 × 13 m) została pierwotnie ozdobiona freskami i malowidłami przez Antona Blumenthala, ale zostały one zniszczone podczas pożaru w 1723 r. Dziś na suficie Sali Herbowej znajduje się iluzjonistyczny fresk Josefa Ferdinanda Fromillera z wizerunkami habsburskich władców: Macieja, Ferdynanda II,

Salzburg

Salzburg, kojarzony z **Wolfgangiem Amadeuszem Mozartem** i **Festiwarem Salzburskim**, jest miastem wielu wybitnych osobowości, w pierwszej kolejności muzyków. Salzburgczykiem z krwi i kości był dyrygent wszech czasów **Herbert von Karajan** (1908–89), dyrektor Filharmoników Wiedeńskich, potem Berlińskich. W Salzburgu mieszkał i zmarł inny wielki dyrygent, **Karl August Böhm** (1894–1981), a także brat Josepha Haydna, wzięty kompozytor **Johann Michael** (1737–1806). Mozartowskie ślady w Salzburgu to przede wszystkim dom, w którym artysta się urodził (Getreidegasse 9), dom, w którym mieszkał (Makartplatz 1), **Mozarteum** oraz... słynne czekoladki **Mozartkugeln**.

Zamierzając zwiedzać Salzburg, warto w pierwszej kolejności zaznajomić się z XIX-wiecznym obrazem miasta (**Panorama Salzburga**), by zestawić wrażenia z oryginalnymi miejscami. Szczególne podejście

do ukazywania historii prezentuje **Muzeum Lalek** w twierdzy Hohensalzburg (figurki „odgrywają” sceny ważnych wydarzeń historycznych regionu, które dzięki atrakcyjnej plastycznej formie są niejako automatycznie przyswajane przez widza).

WARTO ZOBACZYĆ

★ Pałac Mirabell

W pałacu (Schloss Mirabell, Mirabellplatz 4) działa obecnie urząd stanu cywilnego, a dla ogółu są dostępne pałacowe ogrody ze słynną fontanną Pegaza. Kompleks powstał w 1606 r. i był prezentem księcia-arcybiskupa Salzburga Wolfa Dietricha von Raitenau dla jego kochanki, Salome Alt. Ogrody rozbudował kilkadziesiąt lat później arcybiskup Johann Ernst von Thun. Oś widokowa ogrodów skierowana jest na barokową katedrę i średniowieczną twierdzę, co

Najstarsza restauracja w Europie Środkowej?

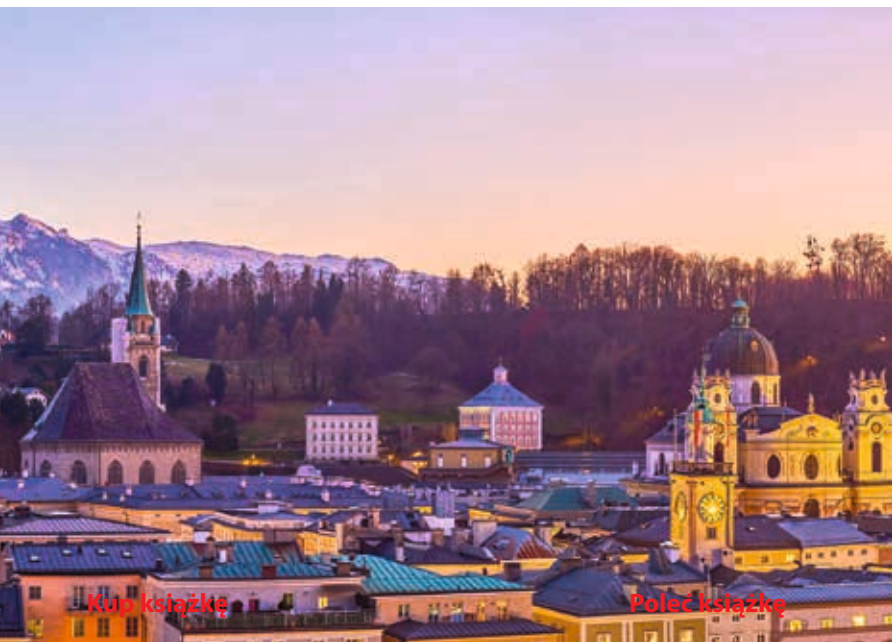
Pierwsza wzmianka o restauracji **St. Peter Stiftskeller** (Sankt-Peter-Bezirk 1/4), dziś bardziej znanej pod nazwą **Haslauer**, pochodzi z 803 r. – wspomina ją uczoney i doradca Karola Wielkiego, Alkuin z Yorku. Restauracja do dziś słynie z wykwintnej kuchni, której podstawą są lokalne warzywa i mięsa (przede wszystkim jagnięcina) oraz ryby i owoce morza. A wszystko to w niecodziennej scenografii starego opactwa ze sklepieniami krzyżowo-żebrowymi nad talerzami.

włacza pałac w założenie urbanistyczne starego miasta. **Fontanna z Pegazem** jest dziełem Kaspara Grasa, a postawiona została w tym miejscu w 1913 r. Marmurowy basen z fontanną główną otaczają cztery grupy figur autorstwa Ottavia Mosta, symbolizujące cztery żywioły: ogień, powietrze, ziemię i wodę. W ogrodach warto podejść do **teatru plenerowego**, jednego z najstarszych tego rodzaju obiektów w Europie. Unikatem jest także **ogród karłów**, mający pierwotnie 28 figur z białego marmuru z Unterbergu, a stanowiący pierwowzór nieszczęsnych ogrodów z krasnalami.

★ Muzeum Panorama

Miejscem, które obowiązkowo należy obejrzeć, będąc w Salzburgu, jest Muzeum Panorama 📍 **Panorama Museum, Residenzplatz 9; www.salzburgmuseum.at; codz. 9.00–17.00; 4,50 EUR, ulgowy 1,50–2 EUR, każdy 1. czwartek miesiąca wieczorne zwiedzanie z przewodnikiem (cena jak zwykły bilet wstępu).** Obraz **Johanna Michaela Sattlera** przedstawia miasto Salzburg i jego okolice w 1829 r. Cechuje go niezwykła dokładność topograficzna: wszystkie kominy, dachy, osie okien i inne drobne szczegóły są odzwierciedleniem miasta tamtego czasu.

Innsbruck

Otoczony zewsząd górami Innsbruck swój charakter do dziś zawdzięcza położeniu. Rozwój miasta następował falami: pierwsza miała miejsce na przełomie średniowiecza i renesansu, druga w baroku, trzecia w sposób oczywisty wiąże się ze sportami zimowymi. Ważnym etapem rozwoju miasta było powstanie uniwersytetu, z kolei charakter narodowy Tyrolczyków hartował się w XIX w. Dziś Innsbruck to przede wszystkim ogromne centrum sportów zimowych, które dwukrotnie było gospodarzem zimowych igrzysk olimpijskich (1964, 1976). Poznawanie miasta proponujemy zatem podzielić na dwie części tematyczne: Innsbruck historyczny i Innsbruck „na wysokościach”.

Najważniejszą instytucją muzealną miasta jest **Tyrolskie Muzeum Krajowe** **Tiroler Landesmuseum**; www.tiroler-landesmuseen.at; **polecany bilet łączony na wszystkie obiekty: 11 EUR, ulgowy 7 EUR**, które zarządza kilkoma placówkami. Należą do nich: Arsenał, Ferdinandeum, Muzeum Sztuki Ludowej i kościół Dworski.

INNSBRUCK HISTORYCZNY

Zwiedzanie miasta rozpoczynamy na **Maria-Theresien-Straße**, łączącej starówkę (Innenstadt) z nowoczesnym centrum. Północna szeroka część ulicy ma formę placu, na którym wznosi się kolumna św. Anny – symboliczne serce stolicy Tyrolu.

Kolumna św. Anny

Kolumna św. Anny (Maria-Theresien-Straße 18) wpisuje się w ciąg charakterystycznych pomników tego rodzaju, rozsianych po całej Austrii. Umieszczano na nich Maryję albo Tróję Świętą – miały wyraźnie wotywny charakter, najczęściej była to podzięką za uchronienie przed najazdem osmańskim lub zarazą. Kolumna w Innsbrucku ma charakter niezwykły: powstała w 1706 r. jako wotum za wycofanie wojsk bawarskich dwa lata wcześniej.

Dalej ruchliwą, tętniącą życiem, pełną barokowych kamienic i sklepów Maria-Theresien-Straße, mijając zabytkowy

ratusz, idziemy w stronę kamienicy ze słynnym Złotym Dachem. Gdybyśmy podążyli Maria-Theresien-Straße na południe, dotarlibyśmy do **bramy Triumfalnej** (Triumphphoforte), zbudowanej z okazji ślubu arcyksięcia Leopolda (przyszłego cesarza Leopolda II) z hiszpańską infantką Marią Ludwiką (1756).

Złoty Dach

Museum Goldenes Dachl 📍 **Herzog-Friedrich-Straße 15**; www.innsbruck.gv.at/goldenesdachl; codz. 10.00–17.00; 4,80 EUR, ulgowy 2,40 EUR mieści się w charakterystycznej, bogato zdobionej kamienicy, wybudowanej z okazji zaślubin cesarza Maksymiliana I i jego drugiej żony – mediołańskiej księżniczki Bianki Marii Sforzy. Dach wykusza tej kamienicy-pałacu zdobi ponad 2600 złożonych miedzianych gontów. Muzeum prezentuje bogatą dokumentację życia cesarza Maksymiliana, wykorzystując też widowiskowe efekty multimedialne. Zobaczmy tu także m.in. cykl reliefowy z ośmioma scenami dworskich tańców późnego średniowiecza i renesansu.

Obok Goldenes Dachl znajduje się kolejna perełka architektoniczna Tyrolu –

Helblinghaus z bogatą barokową sztukaterią. Pierwotnie gotycka kamienica została zakupiona przez zarządcę mennicy w Hall in Tirol – Johanna Fischera. W budynku znajduje się obecnie hotel, z zewnątrz możemy podziwiać dekoracje w kształcie muszli, kwiatów i owoców oraz putta (datowane na ok. 1723 r.).

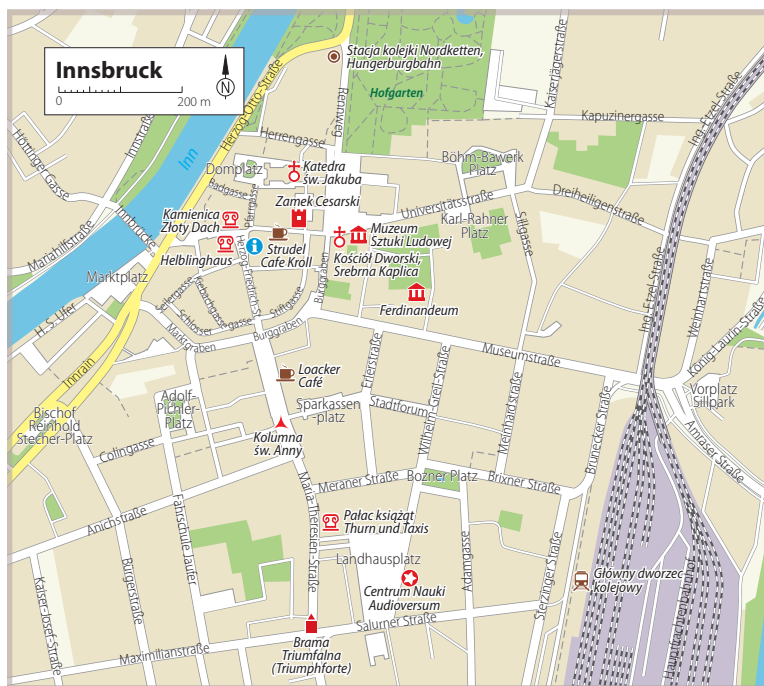
★ Zamek Cesarski

Wspaniała rezydencja 📍 **Hofburg, Rennweg 1–3**; www.hofburg-innsbruck.at; codz. 9.00–17.00, ostatnie wejście 16.30; 9 EUR, ulgowy 6,50 EUR, zbudowana na przełomie XV i XVI w. w stylu późnorenesansowym, została przebudowana w stylu barokowym z elementami rokoka na życzenie cesarzowej Marii Teresy. Wewnątrz można obejrzeć cesarskie komnaty ze słynną **Wielką Salą** w bieli marmurów i złocie sztukaterii, z trzema wielkimi sufitami pokrytymi freskami (ok. 1775 r.) i galerią portretów rodziny cesarskiej. Motywem przewodnim fresków jest cykl Herkulesa. Uwieczniono także nastoletnią cesarzową Marię Teresę. W pałacu zobaczymy też apartamenty cesarsowych Marii Teresy i Elżbiety Bawarskiej

Kup książkę

Poleć książkę

oraz galerie: cesarskich portretów, historycznego umeblowania i malarstwa. Ważną częścią zamku jest pokój przywódcy tyrolskiego powstania w 1809 r. Andreea Hofera (przebywał tu dwa miesiące). Warto obejrzeć także stare gotyckie piwnice zamkowe.

★ Katedra św. Jakuba

Katedra św. Jakuba (Dom zu St. Jakob, Domplatz 6) to górująca nad zachodnią częścią cesarskiego zamku monumentalna świątynia z dwiema charakterystycznymi wieżami. Reprezentuje szczególnie częsty w Austrii styl późnobarokowy (budowę ukończono w 1724 r.).

Pośrodku nastawy ołtarza głównego, wykonanego wg projektu Cristofora Benedettiego w 1729 r., zobaczymy największy skarb świątyni – obraz *Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych* (Mariahilf) namalowany w 1537 r.

przez **Lucasa Cranacha Starszego**. Wizerunek początkowo znajdował się w Dreźnie, potem w Pasawie i Strasburgu, następnie w kaplicy zamkowej innsbruckiego zamku. W 1650 r. arcyksiążę Ferdynand Karol podarował go mieszkańcom. Obraz uchodzi za cudowny za sprawą epizodów z wojen z Osmanami, wojny trzydziestoletniej i okresów zarazy.

W świątyni znajduje się zbudowany w 1620 r. wg pierwotnego projektu Caspara Grasa **grobowiec arcyksięcia Maksymiliana III Habsburga** (brata cesarza Rudolfa II), mistrza zakonu krzyżackiego, nazywanego Deutschmeister, co ciekawe, pretendenta do tronu polskiego w 1586 r. To właśnie z arcyksiążęcymi wojskami miał się rozprawić hetman Jan Zamoyski w słynnej bitwie pod Byczyną. Charakterystyczną częścią grobowca są salomonowe (spiralne) kolumny ozdobione motywami roślinnymi, konikami

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Austria

Austria kojarzy się polskim turystom przede wszystkim z zimowym wypoczynkiem na stokach narciarskich, wiedeńskimi klasykami, tortem Sachera lub... jodłowaniem. Tymczasem ten niewielki kraj ma do zaproponowania znacznie więcej niespodziewanych atrakcji. Alpy oferują tysiące kilometrów szlaków pieszych i rowerowych. Krajobraz współtworzą tu potężne góry, sielskie łąki, bajkowe zamki, surowe twierdze, historyczne opactwa i strzeliste wieże kościołów, miasta zaś przyciągają świetnie zachowaną zabytkową architekturą i bogatą ofertą kulturalną. Warto odkryć Austrię!

Secesyjny **Wiedeń** i modry **Dunaj**

Zabytki epoki **Habsburgów**

Alpejskie trasy krajobrazowe

Jeziora, wodospady i jaskinie

Zjawiskowe **parki narodowe**

Kuchnia wielu narodów

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:
ebookpoint^{PL}

ISBN 978-83-283-6441-7

Cena 32,90 zł